Tõlkevõistluse „Juvenes Translatores“ reeglid

SISSEJUHATUS 2

1. VÕISTLUSE VÄLJAKUULUTAMINE 2

2. KOOLIDE REGISTREERIMINE 2

3. KOOLIDE VALIMINE 4

4. ÕPILASTE VALIMINE JA REGISTREERIMINE 5

5. VÕISTLUSPÄEV 6

6. TÕLGETE HINDAMINE 8

7. VÕITJATE JA ÄRAMÄRGITUD TÖÖDE VÄLJAKUULUTAMINE 8

8. AUHINNATSEREMOONIA JA KOLMEPÄEVANE REIS BRÜSSELISSE 8

9. REEGLITE JA JUHISTE TÕLGENDAMINE 9

Sooviksite lisateavet? 9

SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraat on alates 2007. aastast korraldanud Euroopa Liidu keskkoolidele **iga-aastast veebipõhist tõlkevõistlust** Juvenes Translatores.

Võistluse **peamised etapid** on järgmised:

1. võistluse väljakuulutamine
2. koolide registreerimine
3. osalevate koolide loosimine
4. õpilaste valimine ja registreerimine
5. võistluspäev
6. tõlgete hindamine
7. võitjate ja äramärgitud tööde väljakuulutamine
8. auhinnatseremoonia ja kolmepäevane reis Brüsselisse.

Tõlkevõistluse iga etapi üksikasjalikud reeglid ja juhised on esitatud allpool.

1. VÕISTLUSE VÄLJAKUULUTAMINE

Kirjaliku tõlke peadirektoraat kuulutab võistluse välja oma ametlikul Juvenes Translatorese (JT) veebisaidil. Seal antakse teada võistluse toimumise kuupäev ja täpne kellaaeg, mil osalejad alustavad.

Teade avaldatakse ka sotsiaalmeedias.

- Facebook: https://www.facebook.com/translatingforeurope
- Instagram: https://www.instagram.com/translatingforeurope

2. KOOLIDE REGISTREERIMINE

Osalemiseks tuleb kool registreerimisperioodi jooksul võistluse **platvormil registreerida**.

Võistluse platvormi link avaldatakse JT ametlikul veebisaidil ja sotsiaalmeedias, kui registreerimine on avatud. Puudulikult täidetud või hilinenud registreerimistaotlusi vastu ei võeta.

Osalemiseks peab kool vastama järgmistele tingimustele.

Osaleda saavad ainult **keskkoolid**.

Osaleda ei saa:

- koolid, mis õpetavad keeli ainult õhtukursuste vormis;
- organisatsioonid, mis pakuvad mis tahes muid, keskkooli õppekava väliseid keelekursusi**.**

Kool peab:

- asuma **EL-i liikmesriigis**;
- olema tunnustatud ühe või mitme ELi riigi haridusasutuse poolt;
- registreerima võistlusele **2 kuni 5 osalejat, kes on sündinud JT ametlikul veebisaidil märgitud aastal**;
- tagama **internetiühenduse**;

- tagama vajalikud **IT-seadmed.**

Kooli peab registreerima õpetaja, õpilased seda teha ei saa. Enne kooli registreerimist peab vastutav õpetaja saama **koolijuhi heakskiidu võistlusel osalemiseks**. **Iga kool saab registreeruda vaid ühe korra**.

Registreerumisel peab kool esitama järgmised andmed:

- kooli ametlik nimi ja aadress;
- vastutava õpetaja nimi ning
- vähemalt üks kehtiv e-posti aadress.

Kuna **võtame kooliga ühendust vaid e-posti teel**, siis on oluline, et:

- kontrollite seda postkasti korrapäraselt (vaadake aeg-ajalt ka rämpsposti!) ning
- veendute, et postkast ei oleks täis.

Kool peab registreerumiseks looma oma konto koos kasutajanime ja salasõnaga ning täitma kohustuslikud väljad. Kasutajanime ja salasõna on vaja alati, kui edaspidi võistluse platvormile sisse logida, muu hulgas on neid vaja, et osalejad saaksid võistluse päeval platvormile juurdepääsu.

Kooli nimi tuleb sisestada ametliku täisnimena, kasutades suuri algustähti ning kõiki eritähti ja diakriitilisi märke, mis on nõutud keeles, milles koolis õpe toimub. Näide: *Ukmergės Šilės Šilevičiaus gimnazija*. Ärge kasutage lühendeid.

Registreerimisega võtab kool endale kohustuse järgida võistluse reegleid ja juhiseid ning korraldada valituks osutumise korral koolis tõlkevõistlus JT ametlikul veebisaidil nimetatud kuupäeval.

Võistluse korraldamiseks tuleb:

- valida ja registreerida **JT ametlikul veebisaidil märgitud aastal** sündinud osalejad**;**
- võimaldada õpilastel võistlusel osaleda;
- tagada võistluseks vajalike ruumide, IT-vahendite ja personali olemasolu;
- tutvustada võistluse reegleid ja juhiseid osalejatele ja nende vanematele või hooldajatele ning saada nende nõusolek;
- tagada, et võistlus toimuks ausates ja erapooletutes tingimustes, ning
- kui kooli esindaja osutub üheks 27st võitjast, võimaldada temal ja ta õpetajal osaleda auhinnatseremoonial, mis toimub kolmepäevasel visiidil Brüsselisse.

Kool nõustub ka sellega, et võistlusele valituks osutumise korral avaldatakse kooli nimi JT ametlikul veebisaidil.

Kool peab tagama ka vajalike ja nõuetekohaselt toimivate IT-seadmete olemasolu:

- üks arvuti osaleja kohta;
- nõuetekohane klaviatuur sihtkeelde tõlkimiseks;
- IT-vahendid peavad olema töökorras ja valmis seatud aegsasti enne võistluse algust;
- internetiühendus (vähemalt 1 Mbit/s).

- Arvutitele esitatavad tehnilised nõuded on järgmised.
  - ❖ Operatsioonisüsteemid:
    - Windows 11 või hilisem
    - macOS 15 või hilisem
  - ❖ Veebibrauserid:
    - Chrome 149 või hilisem
    - Firefox 151 või hilisem
    - Safari 18 või hilisem
    - Edge 148 või hilisem
    - Opera 130 või hilisem

Veebibrauserid ei tohiks sisaldada **täiendavaid pluginaid**, nt reklaamiblokeerijaid või õigekirja kontrolli programme. JavaScript peaks olema aktiveeritud.

Kool peab katma kõik võistluse korraldamisega seotud kohalikud kulud.

Kui kool neid kohustusi ei täida, võidakse ta võistluselt kõrvaldada.

3. KOOLIDE VALIMINE

Pärast registreerimisperioodi lõppemist valitakse registreerunud koolide hulgast **elektroonilise loosi teel** välja võistlusel osalevad koolid.

Igast liikmesriigist valitakse nii mitu kooli, kui on sellel riigil kohti Euroopa Parlamendis:

Liikmesriik	Koolide arv
Austria	20
Belgia	22
Bulgaaria	17
Horvaatia	12
Küpros	6
Tšehhi	21
Taani	15
Eesti	7
Soome	15
Prantsusmaa	81
Saksamaa	96
Kreeka	21
Ungari	21
Iirimaa	14
Itaalia	76
Läti	9
Leedu	11
Luksemburg	6
Malta	6
Madalmaad	31
Poola	53
Portugal	21
Rumeenia	33

Sloveenia	9
Slovakkia	15
Hispaania	61
Rootsi	21
KOKKU	**720**

Valiku tegemisel **arvatakse kool oma asukoha liikmesriigi kvoodi hulka**. Näiteks Prantsusmaal asuv hispaania kool IES Liceo español „Luis Buñuel“ arvestatakse Prantsusmaa kvoodi hulka.

Valituks osutunud koolide nimekiri avaldatakse JT ametlikul veebisaidil **oktoobri** lõpuks ja õpetajaid informeeritakse e-posti teel.

Valik on lõplik ja seda **ei saa vaidlustada**. Kui aga valituks osutunud kool otsustab võistluselt kõrvale jääda või ei saa osaleda ning kui aeg ja ressursid seda võimaldavad, võib nende koha täita mõni teine sama liikmesriigi registreerunud koolide hulgast loosi teel valitud kool. Sellisel juhul ei muudeta veebisaidil avaldatud nimekirja, kuid asjaomase kooliga võetakse otse ühendust.

4. ÕPILASTE VALIMINE JA REGISTREERIMINE

Kui teie kool osutus elektroonilise loosi teel valituks, peab õpetaja **hiljemalt JT ametlikul veebisaidil märgitud tähtaja jooksul** registreerima võistluse platvormil osalejate nimed ja nende valitud keelepaarid (st mis keelest ja mis keelde tõlgitakse). Iga valituks osutunud kool peaks **registreerima 2–5 osalejat.**

Kui kool ei ole tähtaja jooksul 2–5 osalejat registreerinud, anname selle koha edasi mõnele teisele ootel olevale koolile. Kui teie kool ei saa mingil põhjusel võistlusel osaleda, andke sellest palun võimalikult kiiresti korraldajatele teada.

Pärast määratud tähtaja lõppu ei saa osalejaid ega nende keelepaare enam muuta.

Iga valituks osutunud kool peab võistluse platvormil registreerima **2–5 osalejat**, kes peavad olema:

- **sündinud JT ametlikul veebisaidil märgitud aastal**;
- **alaliselt kantud selle kooli õpilaste nimekirja**.

Sünniaasta nõude eesmärk on luua võrdsed tingimused, mis arvestaksid ELi liikmesriikide haridussüsteemide erinevustega.

Kool peab märkima iga osaleja **keelepaari**, s.o tõlketöö lähte- ja sihtkeele:

- *lähtekeel* = keel, millest tõlgitakse;
- *sihtkeel* = keel, millesse tõlgitakse.

Osalejad võivad omal valikul tõlkida mis tahes Euroopa Liidu ametlikust keelest teise. ELi **ametlikud keeled** on järgmised:

bulgaaria (BG)	eesti (ET)	iiri (GA)	portugali (PT)
horvaadi (HR)	soome (FI)	itaalia (IT)	rumeenia (RO)
tšehhi (CS)	prantsuse (FR)	läti (LV)	slovaki (SK)
taani (DA)	saksa (DE)	leedu (LT)	sloveeni (SL)
hollandi (NL)	kreeka (EL)	malta (MT)	hispaania (ES)
inglise (EN)	ungari (HU)	poola (PL)	rootsi (SV)

Iga osaleja keelekombinatsioon tuleb esitada osalejate võistluse platvormil registreerimise perioodi jooksul. Palun kontrollige, et see teave on korrektselt registreeritud. Kui märkate vigu, siis võtke viivitamata ühendust korraldajaga.

Soovitame tungivalt, et osalejad tõlgiksid oma *emakeelde* või keelde, mida nad kõige paremini valdavad. Siiski peab see olema üks eespool loetletud ELi ametlikest keeltest.

Kool peab teatama iga osaleja vanema(te)le või hooldaja(te)le tema osalemisest võistlusel.

Koolid võivad osalejate valimiseks kehtestada oma kriteeriumid. Need peavad olema selged, õiglased ning mittediskrimineerivad. Kui kirjaliku tõlke peadirektoraat on seisukohal, et mõni kool on kasutanud ebaselgeid, ebaõiglasi või diskrimineerivaid kriteeriume, võib ta otsustada kooli võistluselt välja jätta.

Kool ei tohi mitte milLegi alusel diskrimineerida, see käib ka **puuetega õpilaste** kohta. JT meeskond on teadlik, et puuetega õpilastele õiglaste ja võrdsete osalemistingimuste tagamine võib eeldada erimeetmeid. Kui sellised meetmed oleksid käesolevate eeskirjadega vastuolus, siis palun võtke JT meeskonnaga ühendust enne koolide heakskiitmist ning kirjeldage olukorda ja kavandatud meetmeid. Näiteks juhul kui õpilase puue mõjutab tema trükkimiskiirust, nii et vaja oleks rohkem aega.

Kirjaliku tõlke peadirektoraat tagab, et kõiki seoses Juvenes Translatorese tõlkevõistlusega saadud isikuandmeid töödeldakse vastavalt kohaldatavatele andmekaitse-eeskirjadele. Üksikasjalikum teave isIkuandmete kaitse kohta on esitatud Juvenes Translatorese isikuandmete kaitse põhimõtetes.

5. VÕISTLUSPÄEV

Tõlkevõistlus peab toimuma kooli ruumides ja kõigis osalevates koolides üheaegselt JT ametlikul veebisaidil märgitud kuupäeval ja kellaajal.

Osalejad logivad võistluse platvormile sisse ühel ajal oma isikliku kasutajanime ja salasõnaga (mis on pärast osalejate võistlusele registreerimist e-kirjaga saadetud vastutavale õpetajale).

Kui osaleja on sisse loginud, näeb ta arvutiekraanil kohe enda valitud keeles esitatud lähteteksti. Seejärel saab ta sisestada oma tõlke lähteteksti kõrval asuvasse kasti. **Tõlkimise ajal tuleks tõlgitud teksti salvestada korrapäraste ajavahemike järel.**

Kool peab tagama IT-vahendite nõuetekohase toimimise ja tegema kõik endast oleneva, et võistlus toimuks ausalt ja erapooletutes tingimustes.

Kool vastutab võistluse füüsilise korraldamise eest oma ruumides, sealhulgas kogu praktilise korralduse eest võistluse päeval, ning hoolitseb selle eest, et:

- osalejad kogunevad võistluse toimumiskohta;
- igale osalejale tagatakse vajalikud IT-vahendid ja internetiühendus;

- osalejatele antakse kasutajanimi ja salasõna (mis on igale osalejale määratud nende registreerimisel), et nad pääseksid võistluse platvormile ja saaksid teksti tõlkida;
- võistluse ajal on tagatud järelevalve, mille eesmärk on kontrollida, et osalejad ei kasutaks allpool kirjeldatud eeskirjadega vastuolus olevaid tõlkevahendeid;
- osalejad salvestavad ja esitavad oma tõlked võistluseks ette nähtud aja lõppedes.

Sõnaraamatud on tõlkija hädavajalikud töövahendid, seega **on osalejatel lubatud kasutada nii paber- kui ka veebisõnaraamatuid**. Kasutada võib nii üks- kui ka kakskeelseid sõnaraamatuid.

Kasutada *ei tohi*:

- õigekirjakontrolli programme,
- arvutipõhise tõlkimise (CAT) vahendeid,
- masintõlget (nt Google Translate, DeepL),
- tehisintellekti (AI).

Kui kasutatakse mõnda eespool nimetatud vahenditest, siis eemaldatakse nende abil tehtud tõlge võistluselt.

Osalejad peavad tegema tõlketöö iseseisvalt (mitte paaris- ega rühmatööna) ning ilma õpetaja abita.

Tõlge peab valmima võistluse ametliku kestuse jooksul.

Koolid võivad tõlgitavaid tekste kasutada õppetöös väljaspool ametlikku võistlust, näiteks võib paralleelselt korraldada koolisisese võistluse. Väljaspool võistlust tehtud tõlkeid ei tohiks saata kirjaliku tõlke peadirektoraadile. Võistluse platvormi sel eesmärgil kasutada ei saa.

Kui võistluseks ette nähtud aeg hakkab otsa saama, peavad osalejad oma tõlke võistluse platvormil salvestama ja esitama. Seejärel saavad nad automaatse teate, et nende tõlke esitamine õnnestus.

Soovi korral saavad osalejad tõlke välja printida. Vastutav õpetaja saab salvestatud tõlkeid vaadata ka võistluse platvormil, osaleva kooli ülevaatelehel.

Kui koolist mittesõltuvatel põhjustel ei saa osaleja oma tõlget eespool kirjeldatud viisil esitada, saatke juhtnööride saamiseks e-kiri aadressil DGT-TRANSLATORES@ec.europa.eu.

Igal osalejal peaks olema tõlkimiseks aega kaks täistundi. Kui osalejal võtab sisselogimine tehnilistel põhjustel aega kuni 15 minutit, tuleks tal lubada lõpus selle aja võrra kauem tõlkida.

Kui viivitus on pikem kui 15 minutit, ei saa te tõlget võistluse platvormil enam esitada, vaid peate selle meile **viivitamata** saatma e-posti teel (vt eespool).

Kui võistluse alguses peaks tekkima üldine tehniline probleem, kui sisselogimisel esineb pidevalt probleeme või kui võistluse ajal ilmneb mõni muu suurem takistus, siis:

- **jääge rahulikuks**, leiame koos lahenduse;
- **vaadake**, kas meie Facebooki lehel on sellel teemal midagi öeldud;
- **alustage tõlkimist, kasutades varuvarianti:**
    - **laadige alla lähtetekstid**, mis avaldatakse JT ametlikul veebisaidil võistluse alguses, ja
    - **tõlkige Microsoft Wordi või muu sarnase programmi abil (eeldusel, et see toimub elektrooniliselt, mitte paberi ja pliiatsiga).**

Sellisel juhul saavad osalejad:

- **kopeerida ja kleepida** oma tõlke võistluse platvormile, kui tehniline probleem on lahendatud, ja esitada tõlke võistluse platvormi kaudu tavapärasel viisil, või
- kui **tehnilist probleemi ei lahendata enne võistluse ametlikku lõppu**, võib õpetaja saata osalejate tõlgete elektroonilised versioonid e-postiga ning JT meeskond laadib need üles.

Juvenes Translatorese meeskond vastab võistluse kõigis etappides e-posti (DGT-TRANSLATORES@ec.europa.eu) teel küsimustele ja annab nõu nii kiiresti kui võimalik.

6. TÕLGETE HINDAMINE

Kõiki tõlkeid hindab kirjaliku tõlke peadirektoraadi kutselistest tõlkijatest ja toimetajatest koosnev žürii.

Žürii kasutab kriteeriume, mida kasutatakse kirjaliku tõlke peadirektoraadis tõlgitud tekstide hindamisel:

- tõlke täpsus
- õigekiri (grammatika ja sõnavalik)
- ladusus
- leidlikkus tõlkeprobleemide lahendamisel.

Žürii võib võistluselt kõrvaldada iga töö, mis tema hinnangul ei ole tehtud ausalt või erapooletutes tingimustes, nt kui on põhjust arvata, et kasutatud on keelatud abivahendeid.

Hindamise järel valib teine žürii eesotsas kirjaliku tõlke peadirektoraadi peadirektoriga **igast ELi liikmesriigist parima tõlke**. Mõlema žürii otsused on lõplikud.

Žüriide töö ning arutelud on konfidentsiaalsed. Individuaalseid hindeid ega märkusi osalejate tööde kohta ei avaldata.

Mõne osaleja töö võib pälvida **äramärkimise** suurepärase tõlke eest. Äramärgitud tõlke teinud õpilase õpetajat teavitatakse e-posti teel pärast võitjate väljakuulutamist.

Iga tõlke esitanud õpilase kohta saab alla laadida **osalemistunnistuse**. **Tunnistuse** saab alla laadida ka õpetajale, kes koolis tõlkevõistlust korraldas. Kõigile võistlusel osalenud koolidele saadetakse e-kiri koos täiendavate juhistega.

7. VÕITJATE JA ÄRAMÄRGITUD TÖÖDE VÄLJAKUULUTAMINE

Võistlus toimub igal aastal **novembri lõpus** ja **võitjad** kuulutatakse välja **järgmise aasta veebruaris**. Nende nimed ja võidutööd avaldatakse JT ametlikul veebisaidil koos **äramärgitud** tõlke teinud osalejate nimekirjaga.

Võitjate väljakuulutamist võidakse kajastada meedias.

8. AUHINNATSEREMOONIA JA KOLMEPÄEVANE REIS BRÜSSELISSE

Sama aasta kevadel kutsutakse võitjad koos kuni kahe vanema või hooldaja ja ühe õpetajaga iga võitja kohta kolmepäevasele reisile Brüsselisse.

Iga osalevat võitjat peab saatma üks või kaks vanemat või hooldajat, kes vastutavad võitja eest täielikult kogu Brüsseli-reisi aja Kui vanem või hooldaja ei saa võitjaga kaasa tulla, võib teda erandkorras saata mõni teine, õpilase vanema või hooldaja volitatud täiskasvanu, kes

võitja eest vastutab. Järgida tuleb kõiki asjaomase liikmesriigi / asjaomaste liikmesriikide reisieeskirju ja -nõudeid.

Komisjon korraldab reisi[1] ja majutuse ning tasub nende eest. Komisjon katab ka osa toitlustuskordadest. Lisaks üldkindlustusele, millega külastajad on kaetud komisjoni hoonetes viibimise ajal, ei korralda ega tasu komisjon muu kindlustuse eest, mis on seotud Brüsselisse reisimise või seal viibimisega. Võitjal, õpetajal ja lapsevanemal või hooldajal peavad olema sõiduks vajalikud reisidokumendid.

JT meeskond saadab võitja koolile e-postiga loavormi, mille kool peab välja **printima**, **võtma sellele õpilase ja teiste asjakohaste isikute allkirjad** (vt allpool) **ning saatma selle tähtajaks** koos õpilase kehtiva isikutunnistuse koopiaga JT meeskonnale.

Vormile peab alla kirjutama:

- õpilane;
- õpilase vanem(ad) või hooldaja(d) (kui õpilane on auhinnareisi ajal alla 18-aastane).

Vormi täites nõustuvad õpilane ja tema vanem(ad) või hooldaja(d) järgmisega:

- õpilase tehtud tõlge avaldatakse JT ametlikul veebisaidil ja seda võidakse edaspidi kasutada ELi institutsioonide sisestel tõlgete hindamise koolitustel;
- õpilasel lubatakse minna Brüsselisse kolmepäevasele reisile;
- fotosid ning videosalvestusi auhinnatseremooniast ja reisist Brüsselisse võib avaldada JT veebisaidil ja sotsiaalmeedias.

Tõlkevõistluse Juvenes Translatores isikuandmete kaitse põhimõtetes on kirjeldatud, kuidas isikuandmeid töödeldakse ranges vastavuses kohaldatavate andmekaitse-eeskirjadega.

9. REEGLITE JA JUHISTE TÕLGENDAMINE

Kirjaliku tõlke peadirektoraadi tõlgendus võistluse käesolevatest reeglitest on lõplik.

Sooviksite lisateavet?

- Juvenes Translatorese ametlik veebisait: https://translation.ec.europa.eu/get-involved-european-language-activities-and-initiatives/juvenes-translatores_et
- Facebook: https://www.facebook.com/translatingforeurope
- Instagram: https://www.instagram.com/translatingforeurope/
- E-post: DGT-TRANSLATORES@ec.europa.eu
- JT kontaktisik teie koduliikmesriigis: https://translation.ec.europa.eu/contact-us_en

[1] Komisjon tasub iga võitja reisikulud tema päritoluliikmesriigist Brüsselisse hotelli, välja arvatud lühikesed sõidud võitja päritoluliikmesriigis (nt taksosõit lennujaama/raudteejaama ja sealt tagasi).